

3. cvičení – Míra + Limita posloupnosti a integrál

<https://www2.karlin.mff.cuni.cz/~kuncova/vyuka.php>, kuncova@karlin.mff.cuni.cz

1 Míra a Lebesgueův integrál

Část úloh pochází z anglické sbírky <https://people.cas.uab.edu/~mosya/teaching/Problems>.

Definice 1. Necht' $\mathcal{A} \subset \exp(X)$. Systém množin $\mathcal{A}$ se nazývá σ -algebra, pokud

1. $X \in \mathcal{A}$,
2. $A \in \mathcal{A} \Rightarrow X \setminus A \in \mathcal{A}$,
3. $A_k \in \mathcal{A}, k \in \mathbb{N} \Rightarrow \bigcup_k A_k \in \mathcal{A}$.

Úloha 2. Určete, zda jde o σ -algebru v prostoru X .

1. $\{\emptyset, \{a\}, \{b\}, \{a, b\}, \{b, c, d\}, \{a, c, d\}, \{c, d\}, \{a, b, c, d\}, \}$, kde $X = \{a, b, c, d\}$.

Řešení: Ano. Patří tam celý prostor, všechny doplňky i všechna sjednocení.

2. $\{\emptyset, X, A, A^c\}$

Řešení: Ano.

3. $\{A \subset X : A \text{ nebo } A^c \text{ je konečná}\}$

Řešení: Jestliže má X nekonečné množství prvků, tak nejde o σ -algebru, protože systém není uzavřený na spočetná sjednocení. Např. pro $X = \mathbb{N}$ do $\mathcal{A}$ patří každé liché číslo $\{2k + 1\}$, ale jejich spočetné sjednocení už ne.

Pro konečné X jde o σ -algebru, protože obsahuje všechny podmnožiny.

4. $\{A \subset X : A \text{ nebo } A^c \text{ je spočetná}\}$

Řešení: Ano.

5. $\{(-\infty, a], (a, b], (b, \infty), \emptyset, \mathbb{R}\}$

Řešení: Ne. Uvažujme $A_n = (0, 1 - \frac{1}{n}] \in \mathcal{A}$. Pak $\bigcup_n A_n = (0, 1) \notin \mathcal{A}$.

Poznámka 3. Borelovskou σ -algebrou rozumíme nejmenší σ -algebru obsahující otevřené množiny.

Úloha 4. Ověřte, že následující množiny patří do borelovské σ -algebry na $\mathbb{R}$. (Vyjádřete je pomocí doplňků a sjednocení otevřených množin. A doplňků a sjednocení takto vzniklých množin a doplňků a...)

1. $[0, 1]$

Řešení: $[0, 1] = ((-\infty, 0) \cup (1, \infty))^c$

2. $[0, 1)$

Řešení: $[1, \infty) = (-\infty, 1)^c$.

Pak $[0, 1) = ((-\infty, 0) \cup [1, \infty))^c$

3. $(0, 1]$

Řešení: $(-\infty, 0] = (0, \infty)^c$.

Pak $(0, 1] = ((-\infty, 0] \cup (1, \infty))^c$

4. $\mathbb{N}$

Řešení: $\{n\} = ((-\infty, n) \cup (n, \infty))^c$ pro $n \in \mathbb{N}$.

Pak $\mathbb{N} = \bigcup_n \{n\}$.

5. $\mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}$

Řešení: $\{q\} = ((-\infty, q) \cup (q, \infty))^c$, $q \in \mathbb{Q}$.

Pak $\mathbb{Q} = \bigcup_{\mathbb{Q}} \{q\}$. Nakonec $\mathbb{R} \setminus \mathbb{Q} = (\mathbb{Q})^c$

6. $\mathbb{Q}_+$

Řešení:

$\mathbb{Q}_+ = \bigcup_{\mathbb{Q}_+} \{q\}$

7. uzavřené množiny

Řešení: Z definice jsou doplňkem otevřených.

Definice 5. Necht $(X, \mathcal{A})$ je měřitelný prostor. Množinová funkce $\mu : \mathcal{A} \rightarrow [0, \infty]$ se nazývá *míra*, pokud není identicky rovna ∞ a je σ -aditivní, tedy

$$A_k \in \mathcal{A}, k \in \mathbb{N}, \text{ jsou po dvou disjunktní, pak } \mu \left(\bigcup_{k=1}^{\infty} A_k \right) = \sum_{k=1}^{\infty} \mu(A_k).$$

Poznámka 6. Pro *Lebesgueovu míru* $\mathcal{L}$ platí, že intervaly jsou měřitelné množiny a že zachovává jejich délku, tedy $\mathcal{L}((a, b)) = b - a$ (pro uzavřené, polouzavřené, polootevřené a degenerované intervaly to platí také). Někdy značíme také $\lambda((a, b))$ nebo $| (a, b) |$.

Úloha 7. Určete $\mathcal{L}$ míru množiny

1. $\mathcal{L}([0, 1]) = 1$

2. $\mathcal{L}((0, 1)) = 1$

3. $\mathcal{L}([2, 6)) = 4$

4. $\mathcal{L}([0, \infty)) = \infty$

5. $\mathcal{L}(\{-\pi\}) = 0$

6. $\mathcal{L}(\mathbb{Q}) = 0$

7. přímka v $\mathbb{R}^2$: $\mathcal{L} = 0$

8. $\mathcal{L}(\mathbb{Q} \times (\mathbb{R} \setminus \mathbb{Q})) = 0$: jde o spočetné sjednocení přímek, které jsou složeny jen z $\mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}$.

9. krychle $\mathcal{L}([0, 2] \times [0, 2] \times [0, 2]) = 2 \cdot 2 \cdot 2 = 8$

Poznámka 8. (Podle https://www.physics.muni.cz/~tomtyc/teorfyzzaj/fraktaly_chaos-MSarborn.pdf.)

Cantorovým diskontinuem rozumíme množinu vzniklou následujícím postupem:

1. Označme $C_0 = [0, 1]$.
2. Z této množiny „vyndáme prostřední třetinu“ - interval $(\frac{1}{3}, \frac{2}{3})$. Zbylou množinu označme C_1 , tedy $C_1 = [0, \frac{1}{3}] \cup [\frac{2}{3}, 1]$.
3. Z intervalů množiny C_1 opět vyjme prostřední třetiny. Získáme množinu $C_2 = [0, \frac{1}{9}] \cup [\frac{2}{9}, \frac{1}{3}] \cup [\frac{2}{3}, \frac{7}{9}] \cup [\frac{8}{9}, 1]$.
4. Postup iterujeme, vyndáváme další třetiny a definujeme množiny C_n .
5. Cantorovo diskontinuum je pak definováno jako $CD = \bigcap_n C_n$.

https://cs.wikipedia.org/wiki/Cantorovo_diskontinuum

Úloha 9. Určete míru Cantorova diskontinua.

Řešení: Spočteme nejprve míru doplňku. V 1. kroku jsme z intervalu $[0, 1]$ vyndali jeden interval o délce $1/3$. Ve druhém dva intervaly o délce $1/9$. Ve třetím 4 intervaly o délce $1/27$. Dostáváme tedy

$$\frac{1}{3} + \frac{2}{9} + \frac{4}{27} + \dots = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{2^{n-1}}{3^n} = \frac{1}{3} \sum_{n=0}^{\infty} \frac{2^n}{3^n} = \frac{1}{3} \cdot \frac{1}{1 - \frac{2}{3}} = 1.$$

Doplňěk Cantorova diskontinua v intervalu $[0, 1]$ má tedy míru 1. Cantorovo diskontinuum tedy je míry 0.

Úloha 10. Najděte příklad množiny A v $\mathbb{R}$ tak, aby $\mathcal{L}(A) > 0$, $\text{int}A = \emptyset$.

Řešení: Např. $|\mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}| = \infty$, ale $\text{int} \mathbb{R} \setminus \mathbb{Q} = \emptyset$.

Úloha 11 (PRAVDA – NEPRAVDA). Necht' E je měřitelná množina.

- Jestliže $|E| = 0$, pak $|\overline{E}| = 0$.

Řešení: NEPRAVDA, např. $|\mathbb{Q}| = 0$, ale $|\mathbb{R}| = \infty$.

- Jestliže $|\overline{E}| = 0$, pak $|E| = 0$.

Řešení: PRAVDA, plyne z přednášky ze zúplnění míry.

Úloha 12. Necht' $A \subset [0, 1]$, $|A| > 0$. Ukažte, že pak existuje $x, y \in A$ tak, že $|x - y| \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}$.

Řešení: Předpokládejme, že pro všechna $x, y \in A$ platí $|x - y| \in \mathbb{Q}$. Pak lze A zapsat jako $A \subset x_0 + \mathbb{Q}$ pro nějaké $x_0 \in A$. Tedy A je spočetná a má míru 0, což je spor.

Úloha 13 (PRAVDA – NEPRAVDA). 1. Existuje neměřitelná množina $A \subset \mathbb{R}$ taková, že množina $B = \{x \in A : x \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}\}$ je měřitelná.

Řešení: NEPRAVDA. Uvažujme množinu $A \setminus B$. O ní víme, že $A \setminus B \subset \mathbb{Q}$, tedy je měřitelná (a míry 0). Ale pak je měřitelná $A \setminus B$ i B , tedy je měřitelné i jejich sjednocení, tedy A , což je spor.

2. Existují dvě neměřitelné množiny (v obecném prostoru X) A a B takové, že $A \cup B$ jsou měřitelné.

Řešení: PRAVDA. Uvažujme neměřitelnou množinu A a její doplněk A^c . Ten musí být také neměřitelný, ale jejich sjednocení je celý prostor, který měřitelný je.

3. Nechť $A \subset [0, 1]$ je neměřitelná množina. Uvažujme $B = \{(x, 0) \in \mathbb{R}^2 : x \in A\}$. Pak B je měřitelná podmnožina $\mathbb{R}^2$.

Řešení: PRAVDA. Množina B je podmnožina úsečky $[0, 1]$ v $\mathbb{R}^2$. Úsečka je míry 0, tedy i její podmnožina je měřitelná a míry 0.

Definice 14. Nechť $(X, \mathcal{A})$ je měřitelný prostor a (Y, τ) je metrický prostor. Řekneme, že zobrazení $f : X \rightarrow Y$ je *měřitelné*, jestliže $f^{-1}(V) \in \mathcal{A}$ pro každou $V \subset Y$ otevřenou.

Úloha 15. Rozhodněte, zda jsou následující funkce měřitelné:

1. $f(x) = \operatorname{sgn} x$ ANO.
2. $f(x) = e^x$ ANO.
3. $f(x) = \lfloor x \rfloor$ ANO.
4. Dirichletova funkce ANO.
5. Riemannova funkce ANO.
6. $f(x) = \chi_A$, kde $A \subset \mathbb{R}$ NE - co když A je neměřitelná?

Úloha 16 (PRAVDA – NEPRAVDA). 1. Nechť $f : (0, 1) \rightarrow \mathbb{R}$ je funkce taková, že množina $\{x \in (0, 1) : f(x) = c\}$ je měřitelná pro každé $c \in \mathbb{R}$. Pak f je měřitelná.

Řešení: NEPRAVDA. Uvažujme neměřitelnou množinu $A \subset (0, 1)$. Položme

$$f(x) = \begin{cases} x, & x \in A, \\ -x, & x \notin A. \end{cases}$$

Pak $\{x, f(x) = c\}$ je vždy prázdná nebo jednoprvková množina, tedy měřitelná. Ale $f^{-1}((0, 1)) = A$, což je neměřitelná množina. Tedy funkce f není měřitelná.

2. Existuje neměřitelná funkce $f \geq 0$ taková, že $\sqrt{f}$ je měřitelná.

Řešení: NEPRAVDA. Lze psát $f = (\sqrt{f})^2$, což je složení měřitelné funkce $\sqrt{f}$ a spojitě funkce x^2 , tedy f je měřitelná, což je spor.

3. Existuje neměřitelná funkce f taková, že $|f|$ je měřitelná.

Řešení: PRAVDA. Uvažujme neměřitelnou množinu A a funkci

$$f(x) = \begin{cases} -1, & x \in A, \\ 1, & x \notin A. \end{cases}$$

Pak f je neměřitelná, ale $|f| = 1$ je spojitá a tedy měřitelná.

Definice 17. Necht' $f : X \rightarrow \mathbb{R}$ je funkce. Řekneme, že f je *jednoduchá funkce*, jestliže $f(X)$ je konečná podmnožina $[0, \infty)$.

Úloha 18. Rozhodněte, zda jde o jednoduché funkce:

1. $\operatorname{sgn} x$ ANO.
2. χ_{CD} ANO.
3. $[x]$ na $(0, \infty)$. NE. Zobrazuje se na celé $\mathbb{N}_0$.
4. Dirichletova funkce ANO.
5. Riemannova funkce NE. Zobrazuje se na $\{0\} \cup \{\frac{1}{n}, n \in \mathbb{N}\}$.
6. Nezáporná schodovitá funkce (Schodovitá funkce je funkce tvaru $\sum_{i=0}^n \alpha_i \chi_{A_i}(x)$, kde $\alpha_i \in \mathbb{R}$, A_i jsou intervaly.) ANO.

Definice 19. Necht' $(X, \mathcal{A}, \mu)$ je prostor s mírou a $s = \sum_{i=1}^k \alpha_i \chi_{A_i}$ je jednoduchá měřitelná funkce. Pro $E \in \mathcal{A}$ definujeme

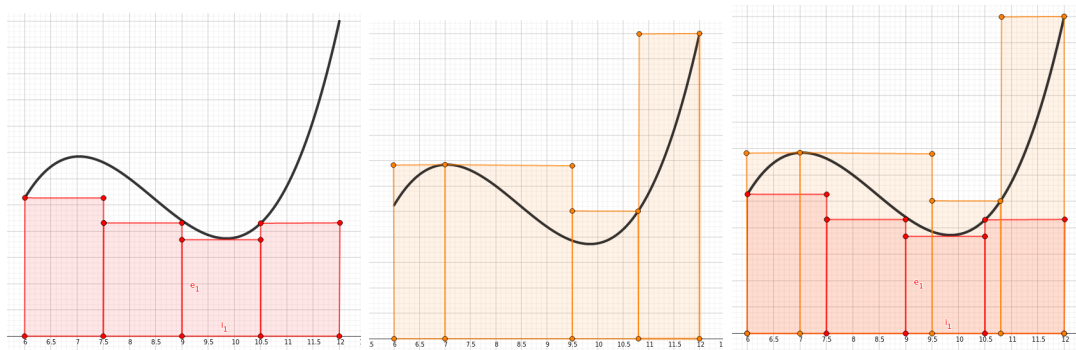
$$\int_E s \, d\mu = \sum_{i=1}^k \alpha_i \mu(A_i \cap E).$$

Pro $f : X \rightarrow [0, \infty]$ měřitelnou definujeme *Lebesgueův integrál*

$$\int_E f \, d\mu = \sup \left\{ \int_E s \, d\mu : 0 \leq s \leq f, s \text{ je jednoduchá měřitelná} \right\}.$$

Úloha 20. Jaký obrázek ilustruje Lebesgueův integrál?

Ten první.

Úloha 21. Určete Lebesgueův integrál $\int_0^1 f \, d\lambda$, kde f je

1. $\chi_{\mathbb{Q}}$

Řešení: $\int_0^1 f \, d\lambda = 0$

2. Dirichletova funkce

Řešení: $\int_0^1 f \, d\lambda = 0$

3. χ_{CD}

Řešení: $\int_0^1 f \, d\lambda = 0$

4. $f(x) = \begin{cases} \sqrt{x}, & x \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}, \\ 0, & x \in \mathbb{Q}. \end{cases}$

Řešení: $\int_0^1 f \, d\lambda = \frac{2}{3}$

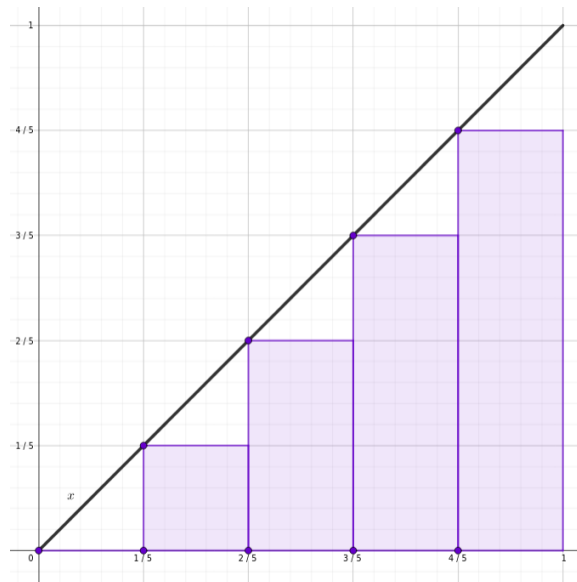
5. $f(x) = \begin{cases} \sqrt{x}, & x \in \mathbb{Q}, \\ 0, & x \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}. \end{cases}$

Řešení: $\int_0^1 f \, d\lambda = 0$

Úloha 22. Z definice odhadnětě Lebesgueův integrál $\int_0^1 x \, dx$. Stačí dolní odhad.

Řešení: Pro pevné $n \in \mathbb{N}$ rozdělme interval $[0, 1]$ na intervaly $A_1 = (0, \frac{1}{n})$, $A_2 = (\frac{1}{n}, \frac{2}{n})$, $A_3 = (\frac{2}{n}, \frac{3}{n})$, ... $A_n = (\frac{n-1}{n}, 1)$.

Na těchto intervalech vystavíme schodovitou funkci s_n , která je menší než x .

Pak

$$\int_0^1 s = 0 \cdot \frac{1}{n} + \frac{1}{n} \cdot \frac{1}{n} + \frac{2}{n} \cdot \frac{1}{n} + \dots + \frac{n-1}{n} \cdot \frac{1}{n} = \frac{1}{n^2} \cdot (0 + 1 + 2 + \dots + (n-1)) = \frac{n(n-1)}{2n^2}$$

Supremum přes tyto integrály je rovno $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n(n-1)}{2n^2} = \frac{1}{2}$. Tedy odhad pro původní integrál je roven $\frac{1}{2}$.

2 Limita posloupnosti a integrál

Příklady

Většinu příkladů z této kapitoly máme ze sbírky Příklady k teorii Lebesgueova integrálu, J. Lukeš: <https://matematika.cuni.cz/lukes-pli.html>.

1. Spočtěte

$$(a) \lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^1 \frac{x^n}{n} dx$$

Řešení:

- Bodová limita: Zafixujeme $x \in (0, 1)$. Pak

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{x^n}{n} = 0.$$

Tedy $f(x) = 0$ na $(0, 1)$.

- Lebesgue. Majoranta: $g(x) = 1$,

$$\frac{x^n}{n} \leq 1$$

a $\int_0^1 1 = 1 < \infty$.

- Závěr:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^1 \frac{x^n}{n} = \int_0^1 0 = 0.$$

$$(b) \lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^1 \frac{nx}{1 + n^2 x^2} dx$$

Řešení:

- Bodová limita pro $x \in (0, 1)$:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{nx}{1 + n^2 x^2} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \cdot \frac{x}{\frac{1}{n^2} + 2x^2} = 0$$

- Lebesgue. Majoranta: $g(x) = \frac{1}{2}$, neboť

$$\begin{aligned} \frac{nx}{1 + n^2 x^2} &\leq \frac{1}{2} \\ 2nx &\leq 1 + n^2 x^2 \\ 0 &\leq 1 - 2nx + n^2 x^2 \\ 0 &\leq (1 - nx)^2 \end{aligned}$$

a $\int_0^1 \frac{1}{2} < \infty$.

- Závěr:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^1 \frac{nx}{1 + n^2 x^2} = \int_0^1 0 = 0$$

$$(c) \lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^1 \frac{x^n}{1+x^{2n}} dx$$

Řešení:

- Bodová limita pro $x \in (0, 1)$:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{x^n}{1+x^{2n}} = \frac{0}{1+0} = 0.$$

- Lebesgue. Majoranta $g(x) = 1$:

$$\begin{aligned} \frac{x^n}{1+x^{2n}} &\leq 1 \\ x^n &\leq 1+x^{2n} \end{aligned}$$

a $\int_0^1 1 < \infty$.

- Závěr:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^1 \frac{x^n}{1+x^{2n}} = \int_0^1 0 = 0.$$

$$(d) \lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^\infty \frac{x^n}{1+x^{2n}} dx$$

Řešení: Nejprve integrál roztrhneme

$$\int_0^1 \frac{x^n}{1+x^{2n}} dx + \int_1^\infty \frac{x^n}{1+x^{2n}} dx$$

První integrál máme z předchozího příkladu, řešíme tedy jen $\int_1^\infty f_n(x)$.

- Bodová limita pro $x \in (1, \infty)$ je:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{x^n}{1+x^{2n}} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{1+x^n} = 0.$$

- Lebesgue. Zkusíme najít majorantu pomocí derivace. Zafixujeme $x \in (1, \infty)$ a definujeme

$$g_x(n) = \frac{x^n}{1+x^{2n}}$$

Hledáme supremum funkce $g_x(n)$ vzhledem k n . (Pro výpočet bereme $n \in [1, \infty)$). Supremum hledáme v bodech, kde je nulová derivace, kde derivace neexistuje nebo v krajních bodech.

Pak

$$g'_x(n) = -\frac{x^n(x^{2n}-1)\log x}{(x^{2n}+1)^2}$$

Pro $n \in (1, \infty)$ není derivace nikdy nulová, navíc je vždy ostře záporná. Supremum tedy hledáme v bodě $n = 1$. Tedy zkusme $g(x) = \frac{x^1}{1+x^{2 \cdot 1}}$.

Zároveň ale platí $\int_1^\infty \frac{x}{1+x^2} = \infty$, tedy $g(x)$ není vhodnou majorantou.

Řešení: hledejme majorantu až pro $n \geq 2$. Pak bude $\bar{g}(x) = \frac{x^2}{1+x^4}$, navíc $\int_1^\infty \frac{x^2}{1+x^4} < \infty$. Tedy jsme našli majorantu a můžeme použít Lebesgueovu větu.

- Závěr:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{\infty} \frac{x^n}{1+x^{2n}} = \int_0^{\infty} 0 = 0.$$

(e) $\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^A \frac{e^{x^3}}{1+nx} dx, \quad 0 < A < \infty$

Řešení:

- Bodová limita pro $x \in (0, A)$:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{e^{x^3}}{1+nx} = 0.$$

- Lebesgue. Majoranta: $g(x) = e^{x^3}$.

Majoranta je integrovatelná, protože $g(x)$ je spojitá na $[0, A]$ (omezeném uzavřeném).

- Závěr:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^A \frac{e^{x^3}}{1+nx} = \int_0^A 0 = 0.$$

(f) $\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{\infty} \frac{\ln(x+n)}{n} e^{-x} \cos x dx$

Řešení:

- Bodová limita pro $x \in (0, \infty)$ z růstové škály:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\ln(x+n)}{n} e^{-x} \cos x = 0$$

- Lebesgue. Majoranta:

$$\frac{\log(x+n)}{n} \leq \frac{x+n}{n} \leq 1+x.$$

Celkem

$$\left| \frac{\ln(x+n)}{n} e^{-x} \cos x \right| \leq (1+x) \cdot 1 \cdot e^{-x}.$$

Navíc víme, že $\int_0^{\infty} (1+x)e^{-x} < \infty$.

- Závěr:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{\infty} \frac{\ln(x+n)}{n} e^{-x} \cos x = \int_0^{\infty} 0 = 0.$$

(g) $\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{\infty} e^{-nx} \frac{\sin ax}{x} dx \quad a \in \mathbb{R}$

Řešení:

- Bodová limita pro $x \in (0, \infty)$:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} e^{-nx} \frac{\sin ax}{x} = 0$$

- Lebesgue. Majoranta: Platí $|\sin t| \leq t$ pro $t \in (0, \infty)$. Tedy

$$\left| e^{-nx} \frac{\sin ax}{x} \right| \leq \left| e^{-nx} \frac{ax}{x} \right| \leq e^{-x} |a|$$

a $\int_0^{\infty} e^{-x} < \infty$.

- Závěr:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{\infty} e^{-nx} \frac{\sin ax}{x} = \int_0^{\infty} 0 = 0.$$

(h) $\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{\infty} e^{-x^n} dx$

Řešení:

- Bodová limita pro $x \in (0, \infty)$:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} e^{-x^n} = \begin{cases} e^0 = 1, & x < 1 \\ \text{“}e^{-\infty} = 0\text{”}, & x > 1. \end{cases}$$

- Lebesgue. Majoranta:

$$g(x) = \begin{cases} 1, & x < 1 \\ e^{-x}, & x > 1 \end{cases}$$

- Závěr:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{\infty} e^{-x^n} = \int_0^1 1 = 1.$$

(i) $\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^1 \frac{\sqrt{n^3 x}}{1 + n^2 x^2} dx$

Řešení:

- Bodová limita pro $x \in (0, 1)$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{n^3 x}}{1 + n^2 x^2} = 0$$

- Lebesgue. Majoranta nalezneme pomocí derivování. Pro pevné $x \in (0, 1)$ definujeme $g_x(n) = \frac{\sqrt{n^3 x}}{1 + n^2 x^2}$, $n \in [1, \infty)$. Pak

$$g'_x(n) = \frac{\frac{3}{2}\sqrt{n}(1 + n^2 x^2) - n\sqrt{n}2nx^2}{(1 + n^2 x^2)^2}$$

Nulový bod:

$$\begin{aligned} \frac{3}{2}(1 + n_0^2 x^2) - 2n_0^2 x^2 &= 0 \\ \frac{3}{2} &= \frac{1}{2}n_0^2 x^2 \\ \frac{3}{x^2} &= n_0^2 \\ \frac{\sqrt{3}}{x} &= n_0 \end{aligned}$$

Pak

$$g_x(n_0) = \frac{x \cdot 3^{3/4}}{x^{3/2}} \cdot \frac{1}{1 + 3} = \frac{3^{3/4}}{4\sqrt{x}}$$

Přidáme „krajní body“, tedy majoranta

$$g(x) = \max \left\{ \frac{x}{1 + x^2}, 0, \frac{3^{3/4}}{4\sqrt{x}} \right\}$$

Navíc jistě $\int_0^1 g(x) < \infty$.

- Závěr:

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^1 \frac{\sqrt{n^3 x}}{1 + n^2 x^2} \int_0^1 0 = 0.$$